

Uchwała Nr XX- 25.5/05
Senatu
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

z dnia 23 marca 2005 r.

**w sprawie przyjęcia dokumentu „Misja, wizja i główne kierunki rozwoju
UMCS w latach 2005 – 2013”**

Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na posiedzeniu w dniu 23 marca 2005 r. postanowił przyjąć dokument „Misja, wizja i główne kierunki rozwoju UMCS w latach 2005 – 2013”.

Przewodniczący Senatu UMCS
REKTOR

prof. dr hab. Marian **Harasimiuk**

Misja, wizja i główne kierunki rozwoju UMCS w latach 2005-2013

1. Misja Uniwersytetu

Uniwersytet jest szczególną wspólnotą nauczających i uczących się, w której dążeniem do pełnego rozwoju człowieka i poznania prawdy, towarzyszy poczucie odpowiedzialności za dobro wspólne i przekonanie, iż nasza przyszłość zależy od tego, jak potrafimy korzystać z osiągnięć nauki.

Misją Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, realizowaną w ramach Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej i Badawczej, **jest konsekwentne budowanie** - na Lubelszczyźnie, w kraju i w Europie Środkowo-Wschodniej - **społeczeństwa wiedzy, tworzonego przez dobrze wykształconych, świadomych własnego dziedzictwa kulturowego obywateli, zdolnych do konkurencyjności na europejskim i globalnym rynku pracy.**

Dajemy naszym studentom i społeczeństwu rzetelne i trwałe podstawy rozwoju oraz indywidualnego i zbiorowego sukcesu, poprzez:

- **tworzenie nowej wiedzy** w wyniku realizowanych badań naukowych,
- **przekazywanie wiedzy** w procesie kształcenia na studiach I, II i III stopnia,
- **upowszechnianie wiedzy** w ramach ustawicznej edukacji, w tym prowadzonych na szeroką skalę studiów podyplomowych,
- **wykorzystywanie wiedzy** w toku działalności wdrożeniowej, ekspercko-doradczej i innowacyjnej,

z zachowaniem na każdym z tych etapów najwyższych międzynarodowych standardów jakościowych.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej **pragnie być również ważnym**, w skali regionu i kraju, **ośrodkiem opiniotwórczym**, formułującym nowe idee i propagującym wartości, stanowiące fundament kultury akademickiej, demokracji zachodniej i społeczeństwa obywatelskiego. Ośrodkiem promieniującym atmosferą wolności, swobodnego, twórczego i krytycznego myślenia, a zarazem odpowiedzialności za przyszłość Polski i Europy w duchu „**Deklaracji Lubelskiej**”, przyjętej na Kongresie Rektorów Uniwersytetów Europejskich w Lublinie 30 kwietnia 2004 roku.¹

2. Wizja

Wiedza staje się dziś najcenniejszym zasobem i jedynym źródłem trwałej przewagi konkurencyjnej. Zgodnie z przyjętymi przez Komisję Europejską kierunkami rozwoju, w zjednoczonej Europie XXI wieku uniwersytety mają stać się prawdziwymi „laboratoriami

¹ Deklaracja Lubelska, 30 kwietnia 2004.

wiedzy”, najważniejszym ogniwem realizacji Strategii Lizbońskiej i budowania gospodarki opartej na wiedzy.²

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej chcąc sprostać tym wyzwaniom, musi w nadchodzącej dekadzie stać się **jednym z liderów przemian w naszej części Europy**. Opcja europejska UMCS oznacza zdecydowanie silniejszą obecność studentów i pracowników naukowych w wymianie międzynarodowej oraz w europejskich programach badawczych. Chodzi tu zarówno o wyjazdy na studia i staże do innych ośrodków, jak i przyjazdy studentów zagranicznych do nas, co oznacza konieczność takiego skonstruowania (i profilowania) oferty studiów w językach obcych, by uczynić ją atrakcyjną dla studentów z uczelni europejskich i konkurencyjną wobec innych polskich uniwersytetów. W zakresie współpracy naukowej musimy zwiększyć naszą aktywność w składaniu wniosków, jak i znacząco podnieść efektywność w pozyskiwaniu grantów europejskich, a także sami inicjować międzynarodowe projekty badawcze. Będziemy nadal wykorzystywać atut naszego położenia: między Wschodem i Zachodem, czyniąc z Lublina **prężny ośrodek specjalizujący się w badaniach porównawczych nad Europą Środkowo-Wschodnią**.

Wśród uniwersytetów polskich zdecydowanie przewodzą dziś Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zajmując we wszystkich urzędowych zestawieniach i rankingach trzy pierwsze miejsca. **UMCS** ostatnimi laty **sytuuje się między 6 a 8 pozycją**. Naszą zbiorową ambicją jest **wyraźne poprawienie tej lokaty**. Realizacja przyjętej na lata 2005-2013 strategii powinna doprowadzić w rezultacie do **zdobycia na trwale wyższego miejsca** pośród uniwersytetów polskich. W tym kontekście warto podkreślić **znaczenie konsolidacji lubelskiego ośrodka akademickiego** i efekt synergii, możliwy tu do uzyskania.

Będziemy konsekwentnie **budować markę UMCS, tak, aby była ona rozpoznawalna i ceniona nie tylko na rynku krajowym, ale i europejskim**. Zechcemy także umocnić tożsamość korporacyjną Uniwersytetu, prawnie zastrzec znak „UMCS” i uregulować zasady posługiwania się nim. Zapewnimy w pełni prawną ochronę zasobów i własności intelektualnej UMCS.

3. Główne kierunki rozwoju UMCS do 2013 roku

Organizacja i zarządzanie

By przedstawione cele osiągnąć, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej musi się nieustannie zmieniać. Musi - zachowując tradycyjne wartości, od wieków przyświecające Akademii – stać się zarówno wzorcową **organizacją uczącą się** (i nauczającą, jak efektywnie zarządzać wiedzą), jak i **przedsiębiorstwem innowacyjnym**, którego najcenniejszym aktywem jest kapitał intelektualny jego pracowników. Oznacza to w praktyce **przebudowę kultury organizacyjnej** Uniwersytetu, odejście od ręcznego sterowania na rzecz zarządzania procesami i zasobami, w czym powinien pomóc **Zintegrowany Informatyczny System Wspomagania Zarządzania Uczelnią (ZISWZU)**, którego wdrażanie rozpocznie się wraz z rokiem akademickim 2005/2006. System ten ma wydobyć wiedzę tkwiącą w organizacji: we wszystkich komórkach administracji i we wszystkich zakładach, katedrach, instytutach i

² The role of the universities in the Europe of knowledge. Commission of the European Communities. Brussels, 05.02.2003 www.europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2003/com2003_0058en01.pdf

wydziałach, opisać obowiązujące procedury i wzorce działań, a następnie przetworzyć tak zdobyte informację w wiedzę operacyjną, dostarczaną za pośrednictwem wewnętrznego **Intranetu** wszędzie tam, gdzie ona jest niezbędna, aby zapewnić wzrost organizacyjnych kompetencji, służących bieżącej działalności i rozwiązywaniu problemów, jakie stają zarówno przed administracją, jak i kadrami nauczającą.

Zostanie wprowadzona nowa struktura organizacyjna Administracji UMCS, wymuszona przez informatyzację (ZISWZU) i procesy zarządzania wiedzą. Zatrudnienie na wszystkie stanowiska w administracji będzie następowało jedynie na drodze konkursu. Pojawi się Pion Zarządzania Personalem, odpowiedzialny za nabór pracowników i ich ustawiczne szkolenie. Sprawozdawczość finansowa zostanie oddzielona od zarządzania finansami, a budżetowanie od kontrolingu. W polityce ekonomiczno-finansowej obowiązywać będzie na stałe zasada zrównoważonego budżetu. Dojście do tego stanu zapewni program naprawy finansów i restrukturyzacji Uczelni.

Polityka kadrowa

Znakomicie wyszkolone: administracja i kadra zarządzająca Uczelnią mają podnieść zdolność **konkurencyjną UMCS** w dziedzinie zarządzania, stwarzając dobre podstawy do realizacji podstawowych funkcji Uniwersytetu: prowadzenia studiów i badań naukowych w oparciu o **najcenniejsze jego aktywa – samodzielną kadrę naukową**. Ona stanowi o kapitale intelektualnym Uczelni i z tej racji podlegać musi szczególnej ochronie, z ochroną własności intelektualnej i nabytych praw pracowniczych w pierwszym rzędzie. Dla realizacji postawionych przed Uniwersytetem celów powinniśmy dysponować ok. 600 samodzielnymi pracownikami naukowymi i posiadać ok. drugie tyle pracowników ze stopniem doktora. W polityce kadrowej obowiązywać będą stałe i jawne zasady zatrudniania, awansowania i wynagradzania.

Proporcje pomiędzy nauczycielami akademickimi a pracownikami pozostałymi, powinny utrzymywać się w stosunku 3:2, konieczna zatem będzie restrukturyzacja zatrudnienia w najbliższych latach.

Kampus

Bardzo ważne jest zapewnienie harmonijnego przestrzennego rozwoju Uniwersytetu. Po zrealizowaniu dobudowy sal dydaktycznych dla Wydziału Prawa i Administracji oraz nadbudowy gmachów „starej” Fizyki i Chemii i przebudowie placu M. Curie-Skłodowskiej, powinien obowiązywać bezwzględny zakaz prowadzenia inwestycji na terenie kampusu centralnego. Naturalną rezerwą inwestycyjną Uczelni stanowi kampus zachodni, położony wzdłuż ul. Głębokiej do Al. Kraśnickiej. Ta właśnie przestrzeń powinna być w ciągu nadchodzącej dekady właściwie wykorzystana dla zaspokojenia potrzeb poszczególnych Wydziałów, przy wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania. W związku z tym, pilnym zadaniem staje się przedstawienie kompleksowego planu przestrzenno-urbanistycznego zagospodarowania tego terenu, a następnie rozpisanie konkursu na całościowy projekt architektoniczny. Do roku 2013 zasadniczy zrąb tego kampusu powinien być gotowy.

Ośrodki zamiejscowe

UMCS prowadzić będzie swoją działalność w oparciu o zasoby zlokalizowane przede wszystkim na terenie Lublina. Za strategiczny uważamy także ośrodek radomski, gdzie w najbliższych latach powinien powstać samodzielny Wydział, a w perspektywie Filia UMCS. Będziemy rozwijać nasze Kolegia Licencjackie w Białej Podlaskiej i Biłgoraju oraz Kolegium Sztuk Pięknych w Kazimierzu Dolnym. Nasza aktywność w innych ośrodkach będzie wynikała z podpisanych umów partnerskich z państwowymi wyższymi szkołami zawodowymi, a także z porozumień z wybranymi wyższymi szkołami niepublicznymi oraz samorządowymi kolegiami językowymi.

Dydaktyka

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej pragnie w odbiorze społecznym na trwale **pozostać uczelnią przyjazną studentom**, kształcąca według najlepszych standardów europejskich na studiach licencjackich, magisterskich i doktoranckich, w liczących się we współczesnym świecie kierunkach i specjalnościach. Wszystkie one powinny do roku 2010 posiadać akredytacje Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Studia magisterskie i doktoranckie będą prowadzone wyłącznie w siedzibie Uczelni, w Lublinie. Proces boloński obejmie całość procesów dydaktycznych, od etapu rekrutacji po otrzymywanie końcowego dyplomu z suplementem. System ECTS, sylabusy dla wszystkich kierunków i specjalności oraz możliwość kontynuacji studiów licencjackich na poziomie magisterskim na wskazanych kierunkach pokrewnych, staną się na UMCS obowiązującym standardem. Stopniowo będziemy wprowadzać nowe kierunki studiów, wychodząc naprzeciw potrzebom lokalnego i krajowego rynku pracy, ale respektując równocześnie zasadę rachunku ekonomicznego przy każdorazowym konstruowaniu oferty. Będziemy sprzyjać Międzywydziałowym Indywidualnym Studiom Humanistycznym i Międzywydziałowym Indywidualnym Studiom Przyrodniczym, a także kierunkom unikatowym, do prowadzenia których UMCS jako uczelnia w pełni autonomiczna ma prawo. Budując konsekwentnie kulturę zdalnego nauczania zechcemy utrzymać miano ośrodka przodującego w zakresie multimedialnego wspomaganie nauczania.

Studia doktoranckie i podyplomowe

Liczba studentów ogółem powinna ustabilizować się po roku 2010 na optymalnym - w stosunku do posiadanych zasobów kadrowych i infrastruktury na poziomie 25-30 tysięcy, nie licząc słuchaczy studiów doktoranckich i podyplomowych, których znaczenie w gospodarce opartej na wiedzy będzie stale wzrastać. W perspektywie roku 2013 liczba słuchaczy studiów doktoranckich, stacjonarnych i niestacjonarnych, winna wzrosnąć do około 5% ogółu studiujących. Doktoranci otrzymujący stypendia, studiować będą w trybie stacjonarnym, realizując na rzecz Uczelni pensum dydaktyczne w ustalonej przepisami wysokości. Natomiast doktoranci studiujący w trybie niestacjonarnym nie będą prowadzić zajęć dydaktycznych i mogą być - na wniosek opiekuna naukowego - zarządzeniem Rektora zwolnieni od czesnego, z wyjątkiem opłat za przeprowadzenie przewodu doktorskiego.

Wielką rolę przykładając będziemy do rozwoju studiów podyplomowych. Liczymy na podwojenie liczby słuchaczy w ciągu trzech najbliższych lat i następnie utrzymanie 5-10%

przyrostu rocznego. W strukturze administracyjnej Uczelni powstaną dwie samodzielne Sekcje w obrębie Działu Toku Studiów, odpowiednio dla studiów doktoranckich i studiów podyplomowych, by lepiej organizować i nadzorować całość spraw związanych z ich przebiegiem.

Badania naukowe

Nie ma dobrej dydaktyki bez równolegle uprawianej nauki. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej dążyć będzie do zwiększenia znaczenia badań naukowych, dalszego wzrostu potencjału badawczego i polepszenia pozycji naukowej poszczególnych jednostek poprzez tworzenie atmosfery sprzyjającej badaniom i korzystnych warunków, w tym finansowych, dla ich realizacji. Nastąpi zwiększenie liczby aktywnych badaczy, a studia doktoranckie staną się szkołą kadr naukowych uniwersytetu, czemu towarzyszyć będą: zwiększenie funduszy na badania z jednej strony i racjonalizacja wydatków z drugiej. Powstanie ogólnouniwersytecki system monitorowania i promowania osiągnięć naukowych oraz **Biuro ds. ochrony własności intelektualnej, praw autorskich i transferu technologii**. Uczelnia przyjmie sieciowy model organizacji zespołów badawczych, elastycznie tworzonych i znoszonych na potrzeby realizowanych projektów. Nastąpi zwiększenie zainteresowania praktycznym wymiarem badań naukowych dzięki powstałym już Centrum: Biotechnologii, Nanotechnologii, Ochrony Środowiska i Badań Wschodnich. Poprzez te i ewentualne kolejne, a także dzięki bezpośredniemu zaangażowaniu się Uniwersytetu w Lubelski Park Naukowo-Technologiczny dokona się zauważalny transfer wiedzy i technologii z uczelni do gospodarki, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu przedsiębiorczości i innowacyjności naszego regionu.

Współpraca naukowa, edukacyjna i kulturalna z zagranicą

Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej będzie nadal prowadził aktywną współpracę zagraniczną z krajami Europy i innych regionów świata. Naszymi partnerami są tu uczelnie, instytuty naukowe i kulturalne. Wymiana studentów, doktorantów, nauczycieli akademickich w ramach programów edukacyjnych, kulturowych i badawczych jest ważnym elementem działalności Uczelni. Należy starannie dobierać partnerów i precyzyjnie określić strategiczne kierunki rozwoju współpracy. **Podstawowym kryterium muszą być wzajemne korzyści.**

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej i położenie Lublina na wschodnich jej rubieżach zdecydowanie określa najważniejsze kierunki współpracy. Z jednej strony powinny to być jeszcze bliższe związki z uczelniami z krajów EU, a z drugiej powinniśmy kontynuować i rozwijać dobrą współpracę z naszymi wschodnimi sąsiadami: Ukrainą, Rosją i Białorusią. Nasze zaangażowanie w powstanie i rozwój Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, kontakty bilateralne z kilkunastoma uczelniami Ukrainy, współpraca z Uniwersytetem M. Łomonosowa w Moskwie i Uniwersytetem w Brześciu oraz

zaangażowanie w tworzoną wschodnioeuropejską sieć uniwersytetów stanowi solidną i stabilną bazę do umacniania i rozwijania tej współpracy.

Współpraca zagraniczna z krajami Unii Europejskiej od kilku lat rozwija się bardzo intensywnie. Dotyczy to w szczególności wymiany studentów i wykładowców prowadzonej w ramach programu Sokrates – Erasmus i innych. **Zdecydowanie należy zwiększyć aktywność w ubieganiu się o fundusze na udział w europejskich sieciach naukowych, projektach badawczych i edukacyjnych.** Dobrym przykładem jest nasze uczestnictwo w programie ‘Baltic University’ oraz członkostwo w Stowarzyszeniu Uniwersytetów Frankofońskich (AUF). W kontaktach dwustronnych należy **dążyć do modelu współpracy podobnego do realizowanego obecnie z Francją**, który obejmuje współpracę **bilateralną** z uczelniami (wymiana studentów i pracowników), **kulturalną** (ośrodek Aliance Francaise) oraz wspólne **inicjatywy edukacyjne** (Polsko-Francuska Szkoła Organizacji i Zarządzania, planowane uruchomienie wspólnych studiów licencjackich w zakresie ubezpieczeń). Zechcemy model ten zastosować we współpracy z Portugalią, Hiszpanią, Włochami i Niemcami.

Należy rozwijać, w ramach istniejących możliwości finansowych, współpracę z uczelniami amerykańskimi, głównie USA i Kanady (m.in. przy udziale Centrum Studiów Kanadyjskich oraz ośrodka studiów amerykańistycznych).

Aktywność Uczelni w Lublinie i na Lubelszczyźnie

Kulturotwórcza funkcja Uniwersytetu, tak dobrze wypełniana w minionym 60-leciu, w nadchodzących latach winna być mocniej akcentowana i przełożyć się na wyraźniejsze i bardzo konkretne wsparcie ze strony władz miasta i samorządu dla rozmaitych inicjatyw akademickich w tym względzie, ze szczególnym uwzględnieniem Centrum Kultury Akademickiej „Chatka Żaka” i Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Rola i znaczenie UMCS dla rozwoju Lubelszczyzny winny znaleźć należyte odzwierciedlenie w Strategii regionalnej i przełożyć się na odpowiednie zapisy w kontraktach wojewódzkich i wystąpieniach o europejskie środki strukturalne.

15.03.2005